

Det begyndte med Bent fra vejen "overfor"

Vi var nok omkring de 10 år og vi befinder os i midten af '60erne. Bent havde bare de lækreste små, grå, soldater. Hold da kæft, hvor var de seje. Flotte skytter og rå, stormende tropper.

Af Torben Klein

Jeg lånte en af hver positur med hjem, og brugte de næste par dage i et forsøg på at tegne mine egne papsoldater på baggrund af Bents figurer. Og efter et par dage og mange forgæves forsøg på at lave dem ens (en scanner havde været en pragtfuld ting dengang), så gryede den fremragende ide "kan man købe dem selv?" Hvilket man kunne.

Dem kunne man få i den lokale legetøjs/hobbybutik, (det var i de gode, gamle dage. Dengang hver legetøjsbutik havde sin egen sjæl og sit eget udbud. Altså før alting blev til Hong Kong ragelse i Fætter BR) nogle små soldater fra Airfix. Bents soldater var vist noget "sydstatstropper" "et eller andet". Så bevæbnet med den fyrstelige sum af 3,85, så indkøbte jeg mine egne sydstatstropper. Og hvilken fryd. Det var jo ikke bare de "små grå", man kunne købe. Der var en hel stander fuld af soldater, så i hvert fald de blå nordstatstropper, de måtte også med hjem. Samt lidt maling, så de kunne blive rigtig flotte.

Derefter gik det så "slag i slag". Min samling af små soldater voksede støt. Der var mange dejlige timers leg gemt i dem. Cowboys, indianere og det 7ende kavaleri. Robin Hood og Sheriffen af Nottingham. Beduiner og arabere. Alle udkæmpede drabelige slag på mit skrivebord.

Der var også en kreativ opgave i at lave udstyr. Alle epoker fik deres eget foit, som blev lavet af gamle flamingo-loftsplader. Der blev også lidt tilbage til et par western-huse. Hvor taget kunne tages af, så figurene rent faktisk kunne komme ind i saloon'en eller blive sat i fængsel. Indianertelte af tændstikker og lidt stof, så man kunne lave Custers angreb på Washita River. Træer klippet af hækken og forsynet med "mos-løv" og sat på en lille fod gjorde, at man kunne bygge Sherwood Forrest ude om sheriffens middelalderborg og genspille hele Robin Hood bogens historier.

Så begyndte 2. Verdenskrig at snige sig ind i samlingen. Hvorefter de købelystne øjne fortsatte fra stativet med små soldater til hylderne med byggesæt. For nu havde tropperne jo brug for både panser- og flystøtte, så der måtte indkøbes Churchill, Panther, Tiger og Sherman kampvogne og Spitfire, Messerschmitt, Stuka og Mustang fly.

Mit første byggesæt fik jeg af min far. Det var en Dogfight Double med en RE8 og en Roland CII. Og jeg var så spændt på næste dag, når jeg skulle have den under kniven, at jeg ikke kunne falde i søvn. Til sidst måtte min far trøste med at inddrage sættet igen, hvilket vist hjalp lidt.

Dagen efter kunne jeg ikke vente med at komme hjem fra skole. Roland'en klikkede bare sammen, men RE8'ere blev en frustrerende opgave. Overvingen vejer et "skala-ton" og ville overhovedet ikke blive på plads på de 6 struts, den skulle sidde på. Man bør nok ikke starte med dobbeltdækkere til 10 års drenge, men hva' fan'. Det gik alligevel til sidst. Og jeg kan dårligt se min samling uden en RE8'er og Roland CII, selv om det er 3. udgave, jeg har nu. De skal bare være der.

Derefter eksploderede hobbyen på mit værelse. Samtlige sløjdtimer med "fri sløjd" blev brugt til at producere hylder i specialmål, så samtlige ledige m² på mit værelse kunne blive plastret til med hylder. Dengang kom sætterne med en lille ståfod, så man kunne pakke en hylde godt, når man tænkte logisk. For vi kunne få noget fra hånden dengang.

Min personlige rekord var 2 Me 109 og 1 Fw 190 fra Airfix, indkøbt om formiddagen og færdige til kamp om eftermiddagen! Vel at mærke malet og med overføringsmærker. Og dengang havde vi kun blank maling, der krævede 8 timer for at tørre. Så det var noget med at tvangstørre flyene på toppen af radiatoren. For det var en form for oprustningskapløb blandt os børn på vejen. Vi byggede alle sammen, så det var vigtigt at have fly, der kunne klare de andres.

Så når man havde sparet 12,85 sammen og kunne få en JU 88 eller en Mosquito, så var det fedt. Jul og fødselsdage var længe ventede. Der kunne der falde de helt store bombe-fly af.

Ååhhh, at fjerne gavepapiret fra en B-17 eller Liberator, det var lykken. Samt den helt store dag, hvor familien var på udflugt til Rødovrecenteret, og nede i kælderen måtte jeg vælge lige det fly, jeg gerne ville have. "Lige meget hvad?" spurgte jeg lige så forsigtigt, sådan bare for at være sikker. Den dag gik jeg hjem med en B-29 Superfæstning, så kunne man næste ikke blive mere uovervindelig.

Det var også en perfekt modelbygger-tid. Airfix var "kongen" og så kunne Revell og

Frog supplere op med fly, som Airfix ikke havde. Og modellerne stod altid på hylderne, klar til at blive købt. Det nye katalog var en udvidelse af mulighederne, ikke en ørkenvandring i "hvad er nu genudgivet, og hvad er udgået?" Der var fuldt sortiment – hele tiden. DET kan jeg godt nok savne noget.

Men modelbygning var ikke bare fly og panser. Airfix havde en lækker serie skibe i 1:600 (for vi vidste godt, at Revell snød med skalaen – de passede ikke sammen) og den samlede flåde af Airfix skibe har udkæmpet mange søslag ude på min græsplæne.

Bare for at lave lidt wargaming over det, så kunne man skyde lige som mange fod, som kanonen havde kaliber, så HMS Nelson var suveræn på langdistancen. Hun havde nemlig 16 inch kanoner mod Bismarck's 15 inch.

Det var også dengang, man rent faktisk kunne lære noget. For en standard Airfix tegning af et skib var 2 "eksploderede tegninger", og de var sgu' godt nok "eksploderede" og så en lang tekst. Men vi lærte en del engelsk og vi lærte, hvad tingene hed. Det er blevet meget nemmere nu til dags, men egentlig savner jeg lidt historien bag. Men selvfølgelig – det var også den gang, man bare behøvede lave instruktionen på engelsk.

Så var der selvfølgelig også den dag, jeg kikkede på mine 5 ubyggede sæt og sagde til mig selv "Nu må jeg altså se at få bygget dem, før jeg køber nye" – Det er så sidste gang, jeg har tænkt en så idiotisk tanke! Nu har jeg indset, at en vigtig del af at "bygge samlesæt" automatisk bliver at "samle byggesæt". Det er jo også rart med mangfoldigheden i valgmuligheder.

Så skete der en vigtig ting i udviklingen. Berlingske udgav "Byg Plastikmodeller" af Wilhelm Willersted. I dag noget af kuriositet, men dengang et oplag til en verden, vi drenge ikke selv havde kunne finde på. Der var noget med at tage billeder af sine modeller. At sørge for, at mærkene sad rigtigt (beskæmmet opdagede jeg, at nogle af mine amerikanske stjerner også sad omvendt!). Sætte dem op i diorama og så noget med en klub, der hed IPMS.

Så det var bare at gå i gang. Jeg byggede en del "generiske landskaber", som man så kunne udskifte flyet på. Resten af samlingen blev så opbevaret i overensstemmelse med "Byg plastikmodellers" anbefalinger. I

plastikposer pustet op med luft og lukket med en elastik. Så står din model i en ballon, til du skal bruge den igen. Meget "elegante", men knap så pyntelig. Inderst inde vidste jeg godt, at når jeg en gang fik et job, så ville jeg købe noget acrylplastik og bygge de opbevaringskasser, som jeg også kunne læse om i "Byg plastikmodeller".

2,5 m² acryl var derfor noget af det første, jeg var ude at bruge min første månedsløn til. Og den opbevaringsform holder jeg fast i den dag i dag. Mine modeller stilles på et lille landskab, og så får den en box af acrylplastik udenom. Låget holder jeg løst, så man kan komme ned til modellen, hvis der sker et uheld. Men de holder utroligt godt. Det er meget sjældent, at der er brug for reparationer, og nogle af mine modeller er op til 30 år gamle.

Så fandt jeg også frem til IPMS, og jeg var helt sikker på, at de ville blive imponerede. For jeg kunne bygge den perfekte model på 5 dage. 1. dag males alle detaljer. 2. dag sættes flyet sammen. 3. dag males oversiden. 4. dag males undersiden. 5. dag sættes mærker på. – Så kan det vist ikke blive meget bedre! – Jo, det kan det godt, viste det sig i al sin gru. (hvor var jeg glad for, at jeg havde ladet min mesterværker blive hjemme alligevel). Efter mit første IPMS møde gik jeg hjem og smed alt ud og startede forfra. En verden fuld af "green stuff", "vandslibepapir", "ekstra detaljer", "research" etc. etc. havde åbnet et gabende hul i min hobby. Slut med at lave legetøj, nu skulle det være "rigtige modeller".

Det var så starten på den vej, der hedder "super detaljering og dokumentation". En vej, der rent faktisk fører til "død og ødelæggelse for din hobby", men det opdager vi først for sent. Det var i den periode, at mine hyldemetre af referencemateriale voksede eksplosivt. For man kan faktisk ikke få referencemateriale nok, hvis man tager behovet for dokumentation rigtig alvorligt. Der vil altid være en form for gætteværk.

Prøv at lave en model af din egen bil. Er det, når den er snavset eller når den er ren, at dokumentationen gælder. Fotograferer vi den forfra, bagfra og fra højre, oplager vi så, at døren i venstre side er en anden farve pga. et trafikuheld. Eller dokumenterer vi den dag, du har fået den skiftet?

100% dokumentation er en illusion, så hvad med at sætte "gætte-grænsen" et sted, som du kan leve med. Geme før du når det stadie, som amerikanerne kalder "advanced modellers syndrome (AMS)" og som i et gammelt nummer af IPMS-Nyt blev beskrevet som "Modelbygningens 6 stadier".

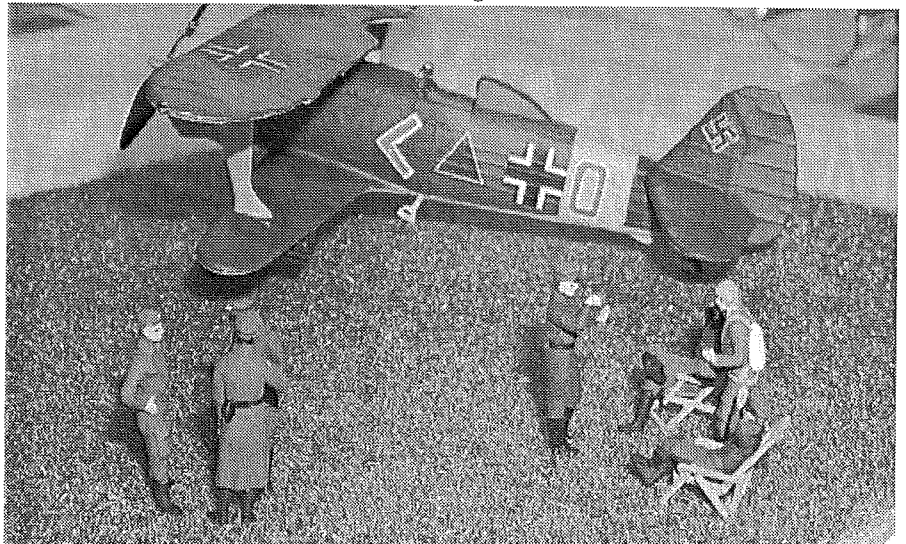
Men så kom jeg til en af de helt store skilleveje i mit liv. Jeg fik besked på, at jeg ville have børn. Hvilken katastrofal indflydelse det

ville have på min hobby-tid, det kunne jeg kun med gru gisne om. Men helt sikkert ville de dejlige søndag eftermiddage med sønder-skårne tommelfingre med lim og plastik alle vegne. De ville være slut – længe.

Heldigvis kunne et IPMS medlem berolige mig lidt med, at det var stadig muligt at få tid til modeller, man skulle bare organisere sig anderledes. I min forstand blev det til "Tesen om Grænser For Vækst". Med mindre tid var der ikke plads til hele tiden at blive dygtigere og kræve mere research. Jeg er en pragmatisk modelbygger, jeg vil have noget færdigt. Så jeg bestemte mig til en "standard", som jeg kunne være bekendt. Ikke fremragende, ikke fremadskridende, men OK i det store hele. Så der blev jeg.

I dagens modellandskab, så er det blevet til et "arbejdende modelmuseum". Det var sådan, vi byggede "i gamle dage", et stykke plastikplade som cockpitgulv, lidt sprue som styrepind og et stykke sort plastik med hvide klatter til instrumentpanel. Går det vildt til, så lidt kakifarvet tape som seler på sædet. Der er ikke meget "resin" eller "etched brass". Jeg er både for fornæret og for fummelfingret til det. Jeg tror, jeg kunne lære det, hvis jeg ville. Men det vil jeg ikke. Og det, at det er en bevidst beslutning gør, at jeg ikke behøver at blive frustreret. Som min mindste så venligt sagde ved DM i 1995 "du må meget undskyldte far, men jeg tror ikke, du vinder noget i dag". – Næ – min tid som trendsætter er uigenkaldeligt omme.

Så jeg fik holdt min hobby i live på trods af forældregeming. Mine børn byggede også, men de blev ikke bidt af bacillen. Ikke fordi de blev presset til "at skulle nå noget". Men det er umuligt med en alder på 8 år at nå de resultater, som far med en alder på 35 kan nå. Så det er ganske muligt for barnet at blive desillusioneret helt uden hjælp fra voksne. Det er ikke her, jeg skal få hjælp til at få færdiggjort de små 500 sæt, der ligger på lager.

En af Torbens modeller; her uden „akryl-akvariet“. Foto: Torben Klein

Det værste anslag mod min hobby var rent faktisk introduktionen af PC'en i husholdningen. Den tog lynhurtigt over som hobby nr. 1. Med 2 drenge og et legebarn gemt indeni, så spillede vi en del. Ønsket om at være min egen systemadministrator og "ikke sådan en, der skal ringe til en ven" hele tiden, tog også sin del af tids-kagen. Endelig var der muligheden for at lave layout og tegne/male på PC, som vakte gamle ønsker om at tegne til live igen. Så der kom en 10 års periode, hvor computeraktiviteter gjorde, at "jeg er modelbygger" blev en noget udhulet udtalelse. For jeg byggede jo aldrig noget.

I de senere år har jeg taget en principbeslutning om, at "jeg er modelbygger" også skal kaste noget af sig. Så færdige modeller begynder igen at forlade skrivebordet. Stadig i samme standard som jeg besluttede for 21 år siden. Hellere lidt "æskefræs" og "noget færdigt" end "superdetaljering" og "ufærdige projekter".

Når jeg så kikker over min samling af "acryl-akvarier", der rummer omkring 250 færdige modeller, så kan jeg med lidt glæde se, at jeg stadig ikke har svaret på det (åbenbart) vigtige spørgsmål, som alle nye medlemmer af IPMS blev stillet "i gamle dage" – "Er du fly- eller panserbygger?"

Jeg aner det stadig ikke. Jeg har "hvad som helst" i samlingen, fly i 1/72, skibe i 1/600 og 1/72, figurer i 1/72 og op til 1/9. Biler i 1/32 og 1/24, panser i 1/72.

Jeg er en "rigtig" modelbygger. Jeg bygger alt muligt, fordi det er sjovt. Fordi det er en fremragende mulighed for at omsætte en tanke til en konkret ting med dine hænder og dine færdigheder. Fordi det er en kreativ proces, der tager dine tanker væk fra dagligdagen og til et sted, hvor du skaber noget. En proces, som den dag i dag giver mig lige så stor glæde og afslapning som for snart 40 år siden, da Bent viste mig de første små, grå, soldater.